

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศที่ค่อยพัฒนาส่วนใหญ่ในปัจจุบันนี้ กำลังประสบปัญหาเกี่ยวกับการเพิ่มประชากรอย่างสูงและรวดเร็วมาก ซึ่งมีผลสืบเนื่องก่อให้เกิดการกระทบกระเทือนต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และสุขภาพอนามัย เพราะอัตราเพิ่มประชากรมิได้มีส่วนกับการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และความเป็นอยู่ของประชาชน รัฐบาลของประเทศที่ค่อยพัฒนาจำนวนไม่น้อยได้มีนโยบายเพื่อโอนนำวิถีใจประชาชนให้พยายามลดอัตราเพิ่มประชากร โดยใช้นโยบายการวางแผนครอบครัวเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ก็ยังไม่บรรลุผลตามความคาดหมายเท่าที่ควร เพราะยังมีปัจจัยหลายอย่างที่ประกอบและซ่อนเร้นอยู่เบื้องหลัง และประการหนึ่งคือการสมรสที่มีผลต่อการเจริญพันธุ์นั่นเอง

ประเทศไทยได้ประสบภาวะดังกล่าว ถึงแม้รัฐบาลจะประกาศนโยบายประชากรเมื่อปี พ.ศ. 2513 แต่การวางแผนครอบครัวยังไม่แพร่กระจายไปทั่วถึง โดยเฉพาะชาวไทยมุสลิมในภาคใต้ที่เป็นชนกลุ่มน้อย แต่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อประเทศไทย ชาวไทยมุสลิมนับถือศาสนาอิสลาม มีขนบธรรมเนียมประเพณีแตกต่างกับชาวไทย มีการศึกษาภาษาไทยน้อย และมาตรฐานทางสุขภาพอนามัยต่ำ ใ้รับการ เบียดเบียนจากโจรร้ายอีกด้วย รัฐบาลพยายามทุกวิถีทางที่จะส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชากรในภูมิภาคนี้ให้มีมาตรฐานสูงกว่าเดิมทั้งในกานการศึกษา สังคม เศรษฐกิจ และสุขภาพอนามัย ดังนั้นในแง่การเจริญพันธุ์จึงจำเป็นต้องศึกษาให้ลึกซึ้งถึงมูลเหตุ และแบบแผนของการสมรส การเจริญพันธุ์ของชาวมุสลิมในภาคใต้ เป็นการเพิ่มความรูเพื่อความสะดวกคล่องกับการปฏิบัติงานให้ตรงตามเป้าหมาย และการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาล เจ้าหน้าที่ และประชาชน

การศึกษาการเจริญพันธุ์ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการเกิดของประชากร ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการสมรสของประชากร โดยเฉพาะประชากรที่อยู่ในเขตชนบท จะมีการเจริญพันธุ์สูง ซึ่งนักประชากรศาสตร์ได้พบว่ามปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวของ แต่ใน-

ท่านองกลับถันักประชากรศาสตร์ทพบว่า ชาวมุสลิมในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการเจริญพันธุ์ต่ำ ข้อแตกต่างดังกล่าวจึง เป็นเรื่องที่น่าสนใจว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเจริญพันธุ์ของชาวไทยมุสลิมนี้ประกอบด้วยอะไรบ้าง

ถึงแม้จะมีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องชาวมุสลิมมาบ้างแล้วก็ตาม แต่การศึกษานั้น ส่วนใหญ่มักจะศึกษาเปรียบเทียบ มิได้ศึกษาเน้นเฉพาะลงไปแต่ประการใด ดังนั้นการศึกษาเรื่องนี้แม้ว่าเป็นการศึกษาทดลอง เพื่อเป็นการนำแนวทางไปสู่การศึกษาเรื่องอื่น ๆ จากการศึกษาวิจัยนี้จะชี้เฉพาะลงไปในการสนมรสที่มีผลต่อการเจริญพันธุ์ของสตรีไทยมุสลิมในภาคใต้ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างไร เป็นการเพิ่มพูนความรู้และเป็นเกร็ดประกอบในการวางนโยบายประชากรของรัฐบาล ยังอาจใช้ประโยชน์ในการเข้าใจปัญหาและนำไปประยุกต์เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อีกด้วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสมรสกับการเจริญพันธุ์ของสตรีไทยมุสลิมในภาคใต้ ซึ่งดำเนินการเก็บสำรวจข้อมูลโดยสำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อปี พ.ศ. 2511 ในเรื่อง "การศึกษาความรู้เบื้องต้น ทศนคติ และวิถีปฏิบัติเกี่ยวกับอนามัยครอบครัว" ของชาวมุสลิมในชนบทภาคใต้ จังหวัดยะลา มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสมรสว่า มีผลต่อการเจริญพันธุ์ของสตรีชาวมุสลิมอย่างไร รวมทั้งสภาพที่ชาวมุสลิมแตกต่างกับชาวไทยทั้งทางด้านศาสนา การศึกษา และขนบธรรมเนียมประเพณี โดยเฉพาะในด้านจำนวนครั้งของการสมรส ซึ่งสภาพเหล่านี้จะยังผลต่อจำนวนการมีบุตรมากน้อยเพียงใด ผลที่จะได้รับจากการศึกษาเรื่องนี้ อาจจะมีประโยชน์ต่อนโยบายประชากรของรัฐบาล โดยเฉพาะในการวางแผนครอบครัว

แนวความคิดที่สำคัญในวิทยานิพนธ์

การศึกษาเรื่องการเจริญพันธุ์ นักประชากรศาสตร์ทพบว่าส่วนใหญ่ประชากรที่อาศัยในเขตชนบทที่มีการเจริญพันธุ์สูง ทั้งนี้เพราะปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวข้อง แต่จากการศึกษาวิจัย นักประชากรศาสตร์ทพบว่าชาวมุสลิมโดยเฉพาะในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งส่วนมาก

อาศัยอยู่ตามชนบทนั้นมีการเจริญพันธุ์ต่ำ จึงทำให้เกิดแนวความคิดว่า ชาวมุสลิมในภาคใต้ ซึ่งถือเป็นชนกลุ่มน้อย และเป็นที่ยึดถือกันว่า การดำเนินชีวิต, ความเป็นอยู่, ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีแตกต่างจากชาวไทย การมีการเจริญพันธุ์ต่ำนั้นน่าจะมีผลมาจากสภาพสมรสของชาวมุสลิมนั่นเอง จึงเห็นสมควรที่จะศึกษาสภาพสมรสที่มีผลต่อการเจริญพันธุ์ของชาวมุสลิมในภาคใต้ และเนื่องจากข้อมูลที่น่ามาศึกษานั้นเป็นข้อมูลที่อยู่ในโครงการขั้นทดลองของสภาวิจัยแห่งชาติ ผู้ศึกษาจึงศึกษาเรื่องนี้โดยมิได้มีการพิสูจน์สมมติฐานใด ๆ หากแต่มุ่งที่จะศึกษาเพื่อค้นคว้าหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการสมรสกับการเจริญพันธุ์ของสตรีไทยมุสลิมในภาคใต้เท่านั้น และได้ตั้งแนวความคิดต่าง ๆ เพื่อสะดวกในการศึกษาดังต่อไปนี้คือ

1. สตรีไทยมุสลิมในภาคใต้ที่มีการสมรส และสมรสไ้มากกว่า 1 ครั้ง น่าจะมีการเจริญพันธุ์ต่ำ
2. สตรีไทยมุสลิมในภาคใต้ที่จำนวนครั้งการสมรสแตกต่างกันในกลุ่มอายุที่แตกต่างกันน่าจะทำให้การเจริญพันธุ์แตกต่างกัน
3. สภาพการศึกษา สังคม เศรษฐกิจ ความเชื่อทางศาสนา และทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรีไทยมุสลิมในภาคใต้ที่แตกต่างกันออกไป น่าจะมีผลต่อการเจริญพันธุ์
4. ความสัมพันธ์ของการสมรสของสตรีไทยมุสลิมในภาคใต้ น่าจะมีผลต่อการเจริญพันธุ์ที่ทำให้มีอัตราค่าควย

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงสภาพการสมรส จำนวนครั้งการสมรส และการเจริญพันธุ์ที่มีผลต่อกันของสตรีไทยมุสลิมในภาคใต้ โดยพยายามศึกษาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น

- ก. ปัจจัยทางประชากร เกี่ยวกับจำนวนครั้งการสมรส อายุแรกสมรส การย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย ที่มีผลต่อการเจริญพันธุ์
- ข. ปัจจัยทางสังคม เกี่ยวกับการศึกษา ศาสนา และความเชื่อต่าง ๆ
- ค. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ เกี่ยวกับอาชีพการสมรสอันจะยังผลต่อการเจริญพันธุ์ และรายได้ของคู่สมรส
- ง. ปัจจัยทางจิตวิทยา และอื่น ๆ ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติในการกำหนดการวางแผนครอบครัว และการยอมรับวิธีการป้องกันการปฏิสนธิ

ทั้งนี้จะใช้ข้อมูลปฐมภูมิของสำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ในส่วนที่เป็นสตรีที่เคยสมรส และอยู่กับสามี ซึ่งได้สำรวจชาวไทยมุสลิมในชนบทภาคใต้ จังหวัดยะลา อำเภวยะลา โดยอาจารย์สนธิ สุวิปกิจ เมื่อปี พ.ศ. 2511 ในเรื่องการศึกษา "ความรู้เบื้องต้น ทัศนคติและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับอนามัยครอบครัว" โดยมีการสุ่มตัวอย่างประชากรที่มีชาวไทยมุสลิมเป็นจำนวนมาก จากหมู่บ้านที่ตกเป็นตัวอย่าง 2 หมู่บ้าน ในตำบลบาโจยซีแน อำเภอยะหา และตำบลบือม็ง อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ประชากรส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อยการเศรษฐกิจต่ำ อาชีพที่เป็นอาชีพหลักได้แก่ การทำนาและกรีดยางพารา ประชากรพูดภาษาไทยได้น้อย ต้องใช้ผู้สำรวจที่สามารถพูดภาษามาเลย์ได้เป็นผู้สัมภาษณ์ และประชากรที่ตกเป็นตัวอย่างในการศึกษาเรื่องนี้ ประมาณ 500 คน นับว่าเป็นตัวแทนที่พอสมควร

คำจำกัดความต่าง ๆ ในวิทยานิพนธ์

การสมรส

หมายถึง ภาวะที่ชายหญิงที่เรียกว่าคู่สมรสได้อยู่กันฉันท์
สามีภรรยา ไม่ว่าจะ เป็นไปตามกฎหมาย หรือตามลักษณะ
ทางศาสนาและศีลธรรม

การเจริญพันธุ์

หมายถึง จำนวนบุตรที่เกิดตามความเป็นจริง จากบุคคล
บุคคลหนึ่ง หรือคนในกลุ่มหนึ่งก็ได้

การศึกษาในपोเนาะ

หมายถึง การศึกษาในสถานศึกษาที่สอนศาสนาอิสลาม
ให้รู้ถึงหลักและข้อผูกพันทางศาสนาอิสลาม เพื่อเป็นแนว
ทางในการประกอบกิจพิธีทางศาสนา

ผู้ที่ยหมขานนี้มาก่อน

หมายถึง ผู้ที่มีภมิดำเนาอยู่ในหมขานที่ทำการสัมภษณ
ก่อนการสมรส

ผู้ที่ยหมขานอื่นมาก่อน

หมายถึง ผู้ที่มีภมิดำเนาอยู่หมขานอื่น ไม่ใช่หมขานที่
ทำการสัมภษณก่อนการสมรส.

ประโยชน์ที่คิดว่าจะได้รับ

จากการศึกษาเรื่องนี้ จะให้ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการสมรสกับ
การเจริญพันธุ์ และแบบแผนของการเจริญพันธุ์ของสตรีไทยมุสลิมในภาคใต้ ซึ่งสามารถ
เป็นเครื่องประกอบการวางนโยบายประชากรของรัฐบาล โดยเฉพาะในด้านการวางแผน
ครอบครัว การส่งเสริมสุขภาพอนามัย การศึกษา และเป็นสื่อประสานการดำเนินงาน
ให้สอดคล้องกับความเป็นอยู่ และความต้องการของประชาชน เป็นการลดปัญหาการเข้า+
ใจผิดขางประการระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐบาล และประชาชน ทั้งเป็นการเพิ่มพูนความรู้
การวิจัยของโครงการอื่น ๆ อีกด้วย